

SZABÁLYSÉRTÉSI TÖRVÉNY

- A szabálysértések olyan kriminális cselekmények, amelyek a társadalmi együttélés általánosan elfogadott szabályait sértik vagy veszélyeztetik, de a bűncselekményként történő büntetni rendeléshez szükséges kockázatokkal és veszélyességgel nem rendelkeznek.
- A szabálysértést „kisbűncselekménynek” vagy „bagatell cselekménynek” is nevezik a szakirodalomban.
- **Trichotómia:** a büntetendő cselekmények súly szerinti felosztásának hármass rendszere (büntett – vétség - kihágás).
- **Dichotómia:** a büntetendő cselekmények súly szerinti felosztásának kettős rendszere (büntett – kihágás).
- A közigazgatási büntetőjog legitimálása, a közigazgatási büntetőhatalom elismerése általános nemzetközi tendencia.

A Kormány [T/6625](#) számon nyújtotta be a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény, valamint ezzel összefüggésben egyes további törvények módosításáról szóló törvényjavaslatát. A módosítás célja a jogalkalmazó szervek tapasztalatainak beépítése a szabálysértési kódexbe és az uniós jogi kötelezettségek teljesítése.

A szabálysértés és a szabálysértési jog

A szabálysértések általában nem érik el a társadalom erkölcsi rosszszallását, az ilyen cselekményeknél alacsonyabb fokú a mérhető materiális károkozás. Ezért a jogalkotó nem rendel hozzá büntetőjogi következményt.

A szabálysértések két nagy csoportja:

- **kriminális jellegű szabálysértések:** olyan tényállások, amelyek megfelelnek egy büntetőjogi tényállás kisebb súlyú alakzatának, általában nem kötődnek a közigazgatáshoz
- **közigazgatás-ellenes szabálysértések:** olyan magatartásformák, amelyek nem kriminális jellegűek, nincs büntetőjogi összefüggésük.

A szabálysértési jog feloleli egyrészt a társadalomra kevésbé veszélyes cselekményeket, másrészt a közigazgatás rendjét sértő magatartásformákat. Ez a jogterület két jogág között áll, fogalom- és eljárásrendszere mindkettőre támaszkodik. A jogirodalomban eltérő vélemények vannak arról, hogy a szabálysértési jog mennyire közelítsen a büntetőjoghoz, és szükséges-e a közigazgatási büntetőhatalom egységes kodifikációja. Egyes jogtudósok a trichotomikus büntetőjogi rendszer visszaállítását szorgalmazzák és a szabálysértések jogpolitikai eróziójáról beszélnek (*Ambrus István, Tóth Mihály, Kis Norbert*).

A szabálysértési jog történetileg a Csemegi-kódex (1875. évi V. tc.) trichotóm rendszeréből és az 1879-es kihágási büntető törvénykönyvből (1879. évi XL. tc.) fejlődött ki, de csak az 1950-60-as években vált a büntetőjogtól elhatárolt jogággá. Az első önálló szabálysértési törvény az 1968. évi I. tv. volt, kiegészítve az egyes szabálysértésekről szóló [17/1968 \(IV. 14\) Korm. rendelettel](#). Az 1990-es években – nemzetközi jogi kötelezettségeink és bizonyos Alkotmánybírósági döntések miatt – napirendre került a szabálysértési jog átfogó reformja. Ennek eredménye az [1999. évi LXIX. törvény](#) a szabálysértésekről. 2012-ben új szabálysértési kódex született.

A 2012. II. TV. A SZABÁLYSÉRTÉSEKRŐL

A [2012. évi II. törvényt](#) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről (Szabs. tv.) az Országgyűlés 2011. december 23-án fogadta el, hatályba lépésének napja 2012. április 15. A hatálybalépés előtt öt nappal elfogadott [2012. évi XXXI. törvény](#) jelentős módosításokat tartalmazott. **Az új kódex több ponton szakított** a korábbi szabályozással.

- **Megváltozott a szabálysértés fogalma.** Az új definíció kriminális cselekménynek tekint a szabálysértéseket, ezáltal elmozdulás történt a büntetőjog irányába.
- **Szigorodtak az anyagi jogi szabályok,** a szankciók mértéke (ld. az elzárás kiterjesztése; közérdekű munka alkalmazása; megnőtt a helyszíni bírságolás jelentősége; megnövekedett a pénzbírság mértéke).
- A törvény megtartotta dualista büntetési rendszerét, így a szabálysértések miatt kiszabható jogkövetkezmények: büntetések és intézkedések. **Új büntetési mód a közérdekű munka,** amit korábban a pénzbírság meg nem fizetése esetén alkalmaztak.
- Szabálysértési tényállást **csak törvény statuálhat.** Ezt megelőzően kormányrendelet és önkormányzati rendelet is.
- A tisztán **közigazgatás-ellenes cselekményeket** leválasztották a szabálysértési jogról.
- A törvény célja az eljárások gyorsítása, ezért **egyszerűsödött az eljáró fórumok**

„A szabálysértési jog folyamatosan «szenved» a jogterület születés kori problémáitól, tudniillik a kettős, büntetőjogi és közigazgatási jogtárgyvédelem okozta skizofréniától, ami a reform szükségességét több mint két évtizede napirenden tartja. (...) Számos jó diagnózis született, de fel kell tenni a kérdést: folytatható-e az a «kísérletezés» a szabálysértési joggal, ami 1955-ben elkezdődött?”
(Kis Norbert 2011.)

rendszere; a rendőrség erősebb jogköröket kapott.

- Megszűnt a jegyző eljárási joga. **Az általános szabálysértési hatóság** a fővárosi, megyei **kormányhivatal** járási (fővárosi kerületi) hivatala lett.
- 2012 áprilisában **az alapvető jogok biztosa az Alkotmánybírósághoz fordult** ([AJB-3298/2012](#)), hogy semmisítse meg a szabálysértést elkövető fiatalokkal szembeni szabadságelvonás lehetőségét tartalmazó rendelkezéseket, mert – értelmezése szerint – sérül a szabadsághoz és személyi biztonsághoz fűződő, valamint a gyermekek védelemhez és gondoskodáshoz való joga. Az AB az indítványt elutasította ([3142/2013. \(VII. 16.\) AB határozat](#)).
- A 2013. július 1-jétől **hatályba lépett új Btk.** (a [2012. évi C. törvény](#) a Büntető Törvénykönyvről) **több módosítást tett szükségessé** a Szabálysértési törvényben ([2012. évi CCXXIII. törvény](#)), így újabb szabálysértési tényállások kerültek a törvénybe. Egyes vélemények szerint az új Btk. megalkotásakor létre lehetett volna hozni a Btk. és az Szabs. tv. egységes elvi alapokon nyugvó uniójának megteremtését, és így az új, egységes szabályozás koherens rendszert teremthetett volna (*Tóth Mihály 2013*). 2013. szeptember 1-től újabb jelentős módosítások történtek.
- 2014. január 1-jétől a szabálysértési eljárás során is lehetőség van mediáció (közvetítő) igénybevételére, ezzel a megtorló szankciók irányából **a helyreállító igazságszolgáltatás felé mozdult el a szabályozás.**

KÜLFÖLDI JOGGYAKORLAT

Európában a **kisebb súlyú jogsértések** szankcionálására alapvetően **két szabályozási modell** alakult ki: a **trichotóm** rendszer (ld. Franciaország) és a **dichotóm** rendszer (ld. Németország). Utóbbi mintául szolgált a magyar kódex megalkotásánál is.

Az európai államok a **közigazgatási szankcionálás alapján három csoportra** oszthatók:

- **önálló törvénybe foglalt**, egységes anyagi és eljárásjogi rendszert adó szabályozott közigazgatási büntetőjoggal rendelkező államok (Németország, Portugália, Olaszország, Bulgária, Ausztria);
- a közigazgatás büntetőhatalma elismert, de **nincs egységes törvényi közigazgatási szankciórendszer** (Belgium, Spanyolország, Görögország, Franciaország és Hollandia);
- a **közigazgatás büntetőhatalmát nem ismerik el**, a csekélyebb súlyú cselekményeket büntetőjogi keretek között szankcionálják (Egyesült Királyság, Dánia, Írország).

Franciaországban a szabálysértés nem önálló jogágként, hanem a büntetőjog részeként létezik, a trichotóm rendszer kihágási cselekményei kerülnek elbírálásra, büntetőbírók által ([Code Penal](#)). 1993 óta az elzárást nem alkalmazzák kihágások esetében. A büntetések főleg pénzügyi szankciók, illetve egyéb vagyoni hátrányok. Hangsúlyt helyeznek a megelőző és helyreállító intézkedések alkalmazására is.

Németországban a szabálysértések, a közigazgatási büntetőeljárás elhatárolódik a büntetőjogtól. Létezik külön szabálysértési kódex ([Gesetz über Ordnungswidrigkeiten](#), 1968 - rövidítve OWiG). A szabálysértési cselekmények elbírálása a közigazgatási hatóságok feladata, bírói felülvizsgálat biztosításával.

A büntetéseknel nem jellemző a személyes szabadság korlátozása (csak pénzbüntetés végrehajtásaként), és hangsúlyos a preventív szemlélet. A szabálysértés nem jogtárgysértés, csak veszélyeztetés, elég csak bírsággal szankcionálni. Gyermekek 14 éves korukig nem vonhatók felelősségre, a fiatakorúakról külön törvény rendelkezik. A járulékos jogkövetkezmények esetében különösen fontos a preventív cél. Az OWiG szövetségi szintű jogszabály, a tartományok meghatározhatnak egyedi tényállásokat.

A német szabálysértési jog erősen hatott a magyar jogalkotásra. Mint az adminisztratív szankciók egységes szabályozásának modellje, a német minta lehet idővel a közigazgatási büntetőpolitika közös nevezője Európában. (*Kis Norbert – Nagy Marianna 2007.*)

Ausztria is a dichotóm modellt követi. Önálló kódexük a [Verwaltungsstrafgesetz](#), rövidítve VStG.) 1991-ben lépett hatályba, azóta többször módosították. A közigazgatási büntetőeljárásban a felelősségnek legalább gondatlanságon kell alapulnia, a törvény az elkövetőre hárítja a bizonyítási terhet.

A **belga** jog elismeri a közigazgatás büntetőhatalmát, de lehetővé teszi a közigazgatási szankciókon kívül az ún. „közigazgatási tranzakciót”, egy egyezségi lehetőséget, amelyet az eljárás során felajánlanak a jogsértőnek, kiváltva ezzel az ügyési eljárást. A közigazgatási szankciórendszer itt sem tartalmaz személyi szabadságot elvonó szankciókat, az csak a tranzakció elutasításával, az ügyési eljárás következményeként lehetséges. ([Code Penal](#))

Az **Egyesült Királyságban** a közigazgatás-ellenesség szankcionálásnak eszköze a büntetőjog. Közigazgatás-ellenességnek (regulatory offence) a csekélyebb súlyú, nem kriminális jellegű jogsértéseket tekintik. A jogterület reformja 2005 óta tart, amelynek iránya a büntetőszankciók szabályozott rendszerének kialakítása.

EU JOGHARMONIZÁCIÓ

A jogharmonizáció miatt várható módosításokkal kapcsolatos dokumentumok:

- az Európai Parlament és a Tanács [2010/64/EU Irányelve](#) (2010. október 20.) a büntetőeljárás során igénybe vehető tolmácsoláshoz és fordításhoz való jogról;
- az Európai Parlament és a Tanács [2012/13/EU Irányelve](#) (2012. május 22.) a büntetőeljárás során a tájékoztatáshoz való jogról;
- az Európai Parlament és a Tanács [2013/48/EU Irányelve](#) (2013. október

22.) a büntetőeljárás során és az európai elfogatóparancshoz kapcsolódó eljárásokban ügyvédi segítség igénybevételehez való jogról, valamint valamely harmadik félnek a szabadságelvonáskor történő tájékoztatásához való jogról és a szabadságelvonás ideje alatt harmadik felekkel és a konzuli hatóságokkal való kommunikációhoz való jogról;

- az Európai Parlament és a Tanács [608/2013/EU Rendelete](#) (2013. június 12.) a szellemi tulajdonjogok vámhatósági érvényesítéséről és az 1383/2003/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről.

Források:

- [2012. évi II. törvény](#) a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- Ambrus István: A szabálysértési jog néhány aktuális kérdése: büntetőjogászai szemmel – Közjogi Szemle, 2014/4.
- Árva Zsuzsanna: A modern magyar közigazgatási büntetőjog – Jog - Állam - Politika, 2014/2.
- Belcsák Róbert Ferenc: Lassú evezőcsapásokkal a kihágási büntetőjog felé, avagy gondolatok az új szabálysértési törvényhez – [Iustum - Aequum – Salutare, 2013. 1.](#)
- Bisztriczki László: Mit hozott és mit vitt az új szabálysértési törvény? – [Jegyző és Közigazgatás, 2014. 2.](#)
- Czédli Gergő: A szabálysértési jog jogorvoslati rendszerének aktuális kérdései – De Iurisprudencia et Iure Publico, 2014. 1.
- Király Eszter: Szabálysértési jog – Budapest, Novissima, 2013.
- Kis Norbert - Nagy Marianna: Európai közigazgatási büntetőjog – Budapest, Hvg Orac, 2007.
- Kis Norbert: Kodifikációs intelmek a szabálysértési jogalkotás számára – In: Magister Scientiae et Reipublicae, Budapest-Pécs, Dialóg Campus, 2011. p.61-69.
- Nagy Marianna: Quo vadis Domine? Elméletek a szabálysértések helyéről a 2012. évi szabálysértési törvény kapcsán – [Jogtudományi közlöny, 2012. 5.](#)
- Pallo József: Új szabálysértési törvény - változó szemlélet – [Börtönügyi Szemle, 2012. 4.](#)
- Tóth Mihály: Az új Btk. bölcsőjénél – Magyar Jog, 2013/9.

Készítette: dr. Draskovich Edina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

ORSZÁGGYŰLÉS HIVATALA
KÖZGYŰJTEMENYI ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI IGAZGATÓSÁG

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-4529; (1) 441-6486

Az információs jegyzet az országgyűlési képviselők tájékoztatása céljából készült.
A dokumentum az összeállítás elkészültének időpontjában fennálló aktuális helyzetet mutatja be.
Az információs jegyzet szerzői jogvédelem alatt áll.